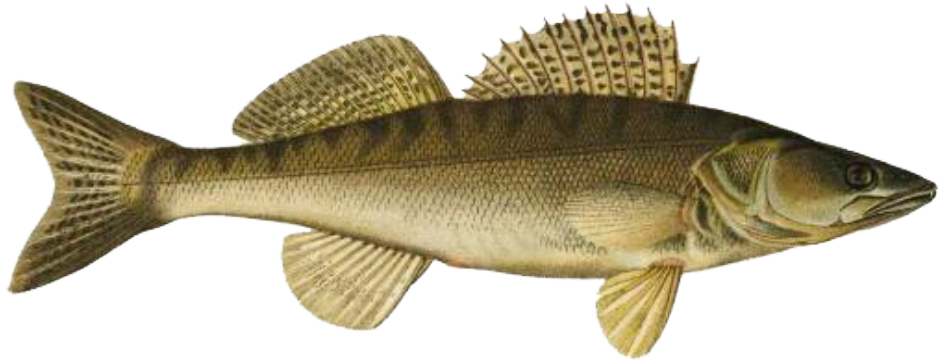

Fiske vårds fakta

Gös

Information från Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg • www.fiskevattenagarna.se • kansli@fiskevattenagarna.se

Vetenskapligt namn: Sander lucioperca
Sportfiskerekord: Vikt: 12,53 kg, längd : 97 cm
Ålder: ca 28 år
Könsmognad: ♂ 2-4 år, ♀ 3-5 år
Siktdjup: Mindre än 2,5 m
Fosforhalt (Tot-P): >20 µg/l (helst >30 µg/l)
Optimal temp (vuxen fisk): 10-27 °C
Optimal temp (juvenil fisk): 25-30 °C

Gös har under de senaste åren blivit en allt mer eftertraktad fisk för både yrkesfisket och fritidsfisket. Inte minst har fisket efter gös blivit populärt på grund av att den är en tacksam fisk att fånga med det så kallade vertikalfisket.

Gösens stora ögon använder den för att kunna jaga effektivt under dåliga ljusförhållanden. Inte minst trivs den i stora, grunda och grumliga sjöar med lågt siktdjup (mindre än 2,5 m) där den tack vare synen har ett övertag gentemot sina bytesfiskar. I allt för klara vatten klarar den sig sämre eftersom dess byten då hinner se den innan gösen kan fånga dem.

Utsättningar behövs sällan

För att få ett bra sportfiske på gös är det sällan som utsättningar av ytterligare gös behövs, utan finns det gös i ett vatten så är det andra faktorer som påverkar framgången med gösförvaltningen. Är vattenkvaliteterna i övrigt lämpliga för gös så har skapande av leksubstrat visat sig vara något som kan leda till framgång.

Skapande av leksubstrat

Är förutsättningarna i övrigt bra för gösen, men beståndet ändå inte tar sig bör man inventera lekförhållandena i sjön. Gösen vill ha hårdbottnar med strukturer för att leka. Saknas strukturer bör man anlägga sådana. Mer om detta på nästa sida.

Temperaturen styr

Vattentemperaturerna de år då gösen var yngel styr i mångt och mycket fångsterna. I Mälaren till exempel så styr augustitemperaturerna fem år tidigare fångsterna. Så en gynnsam väderlek för gösynglen under dess första sommar är det som till stor del bestämmer fångsterna av dessa fiskar när de väl kommer till den storlek som tillåter fångst (i Mälaren tar det alltså fem år för gösen att bli 45 cm). Temperaturen är även viktig för tillväxten av gösen senare i livet.

Catch-and-release

Gösen har bl.a. en sluten simblåsa och är därför känslig för att snabbt lyftas från djupt vatten och man bör därför vara försiktig vid exempelvis vertikalfiske så att man inte "spränger" fisken då den dras upp.

Trycksjuka

Gösen har sluten simblåsa, ett skelett som inte självläker och känsliga ögon. Den kan därför på grund av tryckskillnaderna få stora problem om den lyfts för snabbt från djup över 8-10 meter. Ett tecken på detta är att man ser simblåsan i svalget och upptäcker man detta bör man fiska på grundare vatten.

Generella råd för en lyckad gösfiskevård

Anläggning av leksubstrat

Utsättningar av gös är sällan nödvändiga och finns det självreproducerande gösbestånd i ett vatten bör utsättningar undvikas då de då nästan alltid kommer att sakna betydelse för de framtida gösfångsterna, men istället riskerar att utarma gösbeståndet genetiskt. Istället bör man genomföra andra fiskevårdsåtgärder och är vattnet lämpligt i övrigt för gös är det sannolikt så att det behövs leksubstrat för att få ett bra gösbestånd.

Gösen leker helst på strukturer på hårda bottnar (sten, grus eller sand) och med ett mer avancerat ekolod (med "side scan", "structure scan" etc) kan man snabbt få en bra bild över hur bottarna i sjön ser ut. Finns det hårdbottnar som verkar lämpliga för göslek, men det på dessa saknas strukturer som "sticker ut" så kan man skapa sådana på artificiell väg. En beprövad variant är mindre risvålar/vasar/syren i form av två "julgranar" som fästs i en tyngd i rotänden och sänks ner i vattnet så de ligger längs med botten. Man bör då skapa många sådana "lekvålar" och lägga ut i vattnet. Men det finns även varianter på detta. Huvudsaken är dock att det blir mycket strukturer för gösarna att leka på så att varje hane kan få ett eget område att vakta. Man bör här tänka på att flera är bättre än större eftersom det då blir större ytor för gösen att leka på. De bör även anläggas i närheten av befintliga lekstrukturer eftersom gösen då lättare hittar de nya lekstrukturerna.

Se över fiskereglerna.

Som alltid är det av stor vikt att se över fiskereglerna. Väl avpassade fiskeregler är A och O för en framgångsrik fiskevård och de måste stämma överens med målsättningen med fiskevårdsprojektet (se faktaruta). Man bör dock alltid ha i åtanke att fiskeregler kan behöva se olika ut för olika vatten och det bästa är att testa sig fram till vad som fungerar i just det vatten man arbetar med. Men i faktarutan om fiskeregler nedan finns några fingervisningar vad man kan börja med.

Fiskeregler för ett bra sportfiske

- Minimimått om 45 cm är normalt lämpligt i bra gössjöar.
- Återutsättning av gös bör inte användas när gösen fångats på djup över åtta-tio meter eftersom det finns stor risk att fisken skadas av tryckförändringarna. Vertikalfiske på mindre individer eller individer som ska återutsättas bör därför i möjligaste mån undvikas på vatten med större djup.
- Förekommer nätfiske så ska maskorna vara över 60 mm i stolpe (mellan knutarna) för att gös under 45 cm ska klara sig. Helst bör nätfiske undvikas eftersom det är lätt att förstöra bra gösbestånd med hårt fisketryck.
- Fångstbegränsningar till mellan 1 och 3 gösar per dag och fiskekort, kan vara lämpligt för att inte töra för hårt på bestånden. Gösen är trots allt en eftertraktad matfisk.
- Freda gösen under lekperioden och på lekplatserna. Hanarna som står och vaktar rommen är lätta att fånga.

Höjt minimimått

När man höjde minimimåttet på gösen i Hjälmaran från 40 till 45 cm så ökade även avkastningen av gösen från 2,0 kg/ha och år till 3,5 kg/ha och år, d.v.s. en ökning av minimimåttet med 5 cm gav en ökad avkastning med 75 %!

Lekstruktur för gös i form av två sammansurrade "julgranar".

– Fiskevårdsområdesföreningarnas eget förbund!

© Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg

Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg är en medlemsorganisation för de som äger och förvaltar fiske. Basen i vår medlemskår är fiskevårdsområdesföreningar, men vi organiserar även enskilda fiskerättsägare, samfundligheter, kommuner, företag och klubbar.

www.fiskevattenagarna.se
kansli@fiskevattenagarna.se

Illustrationer: Wilhelm von Wright.
Foto: Ljunggren Fiske & Vattenvård AB